

SLOVENSKI NAROD.

Izbaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijakke velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Ali smo mi nazadnjaci?

Ustavoverne novine rade očitajo večini zdanjega državnega zbora, da nij kompaktna nego le za silo skrpana iz različnih, mej saboj nasprotnih frakcij, katere skupaj veže le nazadnjaška smér, ki hoče uničiti hvalisano „svobodo“ — po ustavaškem pojmu se ve da. Res je, da stalna večina državnega zbora obstoji iz poslancev, ki se posvetujejo v treh posebnih klubih, ki so pa po svojih načelnikih in po posebnem organu v vednej dotiki mej soboj. To nij čisto nič nenavadnega, nego ravno tako, kakor je pač povsodi in kakor je bilo v prejšnjih državnih zborih, v katerih so večino imeli ustavoverci. Tudi tačas ustavoverne ovčice nijso bile v jednem hlevu pod jednim pastirjem, nego, kar je bilo mej njimi „naprednjaških“, shajale so se zase, kakor se še danes shajajo posebe. „Različnost“ večine je liberalnej gardi le klin, na katerega obeša laž, da so avtonomisti vseskozi najhujši reakcionarji in mej soboj skleneni „in hoc signo“! Nihče pač ne bode tajil, da so avtonomisti v nekem smislu vsi konservativci, nikomur pa ne bode prišlo resno na misel, zagovarjati jih zoper zlobno očitaje nazadnjaških namér. Čehi in Poljaki reakcionarji v takem pomenu, kakoršni umévajo naši laži-liberalci! In mi Slovenci, s čim smo mi osvedočili svoje nazadnjaštvo? Ali s tem, da za svoj zaničevani in tisoč let zatirani narod terjamo iste pravice, ki jih uživajo srečnejši nam sosedje? Da, za te pravice se pri nas z nami bojuje v prvej vrsti duhovščina, katoliška duhovščina, to je — naš greh! Mi ne oporekamo niti ne skrivamo, da je naš narod katolišk in da ga hočemo ohraniti katoliškega, ne braneč, da drugi

Boga slavé po svoje ali — ga tajé, kakor jim drago! Kolikokrat smo uže poudarjali Slovenci, da sicer dajemo Bogu, kar je božjega, da pa zahtevamo tudi za narod, kar je narodnega, in da le tako razumevamo mi „konservativizem“. V ostalem pa mi nemamo kaj „konservirati“, ker vidimo le krivico, kamor pogledamo, in zato moramo baš mi biti zavzeti in zato smo dejanski zavzeti za pravi, zdravi, naravni narodni napredek. In za tak napredek potezajo se vsi slavjanski poslanci, ki so avtonomisti, vzlasti tudi pravna stranka, h katerej se prištevajo naši slovenski zastopniki.

V tej pravnej stranki pač nahajamo tudi zaveznike, katerim ne gré za narodni boj, ker njihova narodnost nij v nevarnosti. Oni sprevidijo pravičnost naših narodnih terjatev in jih podpirajo, poleg tega pa težé zase za svrhami, katere se ne tičejo toliko nas, ni Slavjanov sploh. Svrhe teh pristašev pravne stranke so tesno omejene in zato — skrajne. Temu se nij čuditi, ker se pri vsakej stranki nahajajo zmerni in skrajni elementi. Pa velika večina pravne stranke je baš v poslednjem zasedanji nedvomno dokazala, da se ne identificira s takimi jednostranskimi svrhami in da je nij volja, kompromitirati se z njimi ob zdanih okoliščinah. Čestiti naši bralci so gotovo uže uganili, da imamo v mislih parlamentarni intermezzo, ki ga je prozval tirolski poslanec baron Dipauli z resolucijo, katero je nasvetoval zoper postavo o ljudskih šolah vzlic temu, da jej nij pritrdil klub desnega centra. Mi takrat nijsmo hoteli spregovoriti o tem slučaju, ker smo pomišljali, da bi nas utegnili nekateri razumeti napak, bodi si v resnici, bodi si navlašč, kar se je vse uže primerilo. Ker je pa na naše veselje in zadoščenje najprej „Slovenec“ ob

širno obravnaval to stvar skoro v našem smislu in so „Novice“ citirale dotični članek o previdnosti, ki jo je treba v politiki, pristavlja, da se z njim skladajo popolnem: zato si nijsmo mogli kaj, da smo mimogredé tudi mi izrekli svoje mnenje o — neopreznosti trmoglavega tirolskega g. poslanca in njegovih somišljenikov, katerim je svetovati, da ne bi v zdanjem položaji prezirali svarila: „Ne quid nimis!“

Če hoté gospodje hoditi svoja pota, bodi si; slovenski državni poslanci se jim ne bodo pridružili.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. junija.

Nemško plemstvo avstrijsko je padlo v nemilost pri pravih Nemcih à la Schönerer. „D. Ztg.“ mu očita, da nič ne stori za nemštvo, da se nemški grofje in baronje ne čutijo Nemce, in da se še celo za „Deutscher Schulverein“ ne zmenijo, nasproti pa, da je češko-moravsko plemstvo in duhovenstvo darovalo češke šolske Matici 20.000 gl. na jedenkrat. Mi se vedenju nemškega plemstva v Avstriji ne čudimo in nobeden se ne bode čudil, kdor pomisli, da ima „Deutscher Schulverein“ skrajno agitatorsko napadovalec namen, a češke Maticе šolske smer je odbijalen. In v nemško-nacionalnih krogih avstrijskih veje tak „nemški“ duh, s katerim se lojalnost in zvestost do države nemškega plemstva avstrijskega, ki je večjim delom hudo konservativen, ne strinja. Sploh je pa nemško plemstvo podobno zarujavelej vetrnjači, katero le vihar more z mesta premakniti.

Poljski poslanec **Hausner** je 27. t. m. volilcem v Stryji dajal račun o svojem delovanju in sploh o delovanji državnega zbora, s katerim on prav nič nij bil zadovoljen dotle, da je stopil Dunajevski v ministerstvo, kateremu se je zahvaliti završenje dela o zemljiškem

Listek.

S pota.

I.

V Homoni, 25. junija.

Ko je „Slovenski Narod“ pred 14 leti v Mariboru se rodil, pošiljal sem mu poročila iz zapadno-evropskih pokrajin, po največ iz Velike Britanije; vendar to moje dopisovanje je prestalo uže za mnogo let; „Slovenski Narod“ je zgubil mej tem genialna urednika Tomšiča in Jurčiča, katerih prerano smrt vse slovenstvo obžaluje; le s tužnimi občutki tedaj morem v drugič popotne opazke pošiljati Vašemu listu.

Malo dni je, kar sem po neljubi naključbi hitel iz ogrske metropole v domači slovenski kraj in od tod naglo v slovačke Karpate, kjer mi je v mestecu Homoni le kratka postaja; a kaj bi tukaj slovenski popotnik v naglici pisati

mogel? Prekrasna je zemlja, na katerej prebiva narod slovenski, nij lepših strani na celej Ogrske, nego so pokrajine slovačke, in vendar ne poznam mej evropskimi narodi izvemši Irce bolj zanikanega in bolj oguljenega ljudstva, nego smo mi Slovenci in Slovaki. Kaj je te nam toliko žalostne prikazni krivo? Smemo li tožiti osodo (kar se navadno godi), da nas je tako nesrečne storila, ali moramo priznavati, da smo sami si krivi vseh svojih nezgod? Kedar vidim človeka, ki na svojem posestvu sam ne gospodari, temveč gospodarstvo prepušča tujcu ter njemu služi, čutim vselej nevoljo proti takšnemu služabniku, ki bi lahko bil, ako bi hotel, sam svoj gospodar: takšna nevolja me tudi vselej navdaja; kadar razmotrujem, kako na slovenske in slovačke zemlji tujci gospodarijo a Slovenci in Slovaki, ki bi tudi lahko, ako bi res hoteli, sami svoji gospodarji bili, vseponižno tujem služijo. Našemu službovanju, našem poniževanju nij kriva nobena tuja osoda,

temveč jedino le naša nemarnost, naša nebriznost, naša slaba mehka volja, naša napačna pohlevnost in lenoba. Ne sramujmo se spoznavati teh naših nesrečnih slabih lastnostij; ne sramujmo se kadar jih spoznamo, da se rešimo jih in njihovih žalostnih posledkov.

Kar nam vsem Slovanom, posebno pa Slovincem in Slovakom najbolj treba, je več briznosti za gospodarsko in politično življenje, mnogo več trdne neupogljive moške volje in vstrajnosti za dosego viših ciljev, več zaupanja v naše moči v bojevanji proti našim nasprotnikom: a če smo pojedinci slabi in mehki, treba nam je povsodi takšne organizacije, po katerej si raztrošene moči združujemo, si mejsobno zaslombo in krepost dajamo ter tako svoje pravice varujemo. Koliko trdna in vstrajna volja premore, nam prikazuje naša slovenska zgodovina zadnjih trideset let: poprej nas nikdo nij poznal, da bi bili kakšen političen faktor, a danes se z nami, akoprem nam še

davku. Zadnja sesija — pravi — nij bila neplodovita, a več važnih predlog je moralo biti odloženih zavolj opozicijskih generalov in frondirujočih ekscelenc v gospodske zbornici. Hausner stavlja štiri pogoje za utrjenje desne stranke, namreč: brzdati se morajo neke tendence konservativcev z oboljšanjem strankarske organizacije; gospodska zbornica ima dobiti avtonomistično večino s tem, da se imenujejo novi pairi; ministerstvo bodi iz večine in volilna pravica se ima razširiti. To, kar misli Wolski, naj bi se osnovala srednja stranka, v katero naj bi stopili i članovi leveice, to je nemogoče, kajti ravno zmernejši del leveice je sovražen avtonomiji in narodnostim ter je tudi zoper volilno reformo. Preje bi se dalo spraviti še z nemškimi demokraci, ki spoštujejo pravice narodov. — Dan kasneje je Hausner govoril pred svojimi volilci v Drohobyzi. O konservativcih desne stranke je tu isto ponavljal, kar je pravil v Stryji. O dr. Dunajevskem pravi, da mu mora dati svoje priznanje, ker je kot finančni minister jel odločno postopati in pospravljati po svojih oddelkih. Gospodska zbornica razdira to, kar sežida zbornica poslancev.

V **hrvatskem** saboru je v zadnji sej sekcijski predstojnik izjavil v imenu vlade, da je trditev o falzificiranji § 66 nagodbe od leta 1868 neresnična ter je skušal to dokazati. Ta izjava se na Miškatovičev predlog izroči odboru, ki ima poročati o predstavkah glede Reke. Zatem predlaga Folnegović: „Povodom izgrede, koji se opetovano dogodjaju na Rieci proti Hrvatom na pogibelj osobe i imetka njihova, poziva se kr. zem. vlada, da za zaštitu osobe i imetka na Rieci živućih Hrvata preduzme shodne zaštitne mjere“. Da so Hrvatje na Reki v nevarnosti, je dokazal F. iz privatnega pisma. Živković in Miškatovič pobijata predlog. Ko pa je tudi veliki župan reški Rajzner dejanski dokazal, da Hrvatom na Reki skoraj nij več živeti, bil je predlog sprejet, a njega nujnost je bila zavržena.

Odbor o **reškej** zadevi je imel 28. t. m. sejo. Sekcijski predstojnik Derenčin je izjavil, da se je ban hrvatski obrnil uže do ministra Tisze in za reške Hrvate zahteval postavne obrambe. Zato zahteva vlada, naj preide odbor preko prošnja glede Reke na dnevni red, opozicija pa naj izjavi svoje mnenje. Članovi opozicije pa so zahtevali, naj vlada preje predloži nagodbo od leta 1868, da se pregleda prelep-ljeno mesto, dotični kraljev reskript in sabor-ske zapisnike.

Na **ogerskem** se je do sobote zvečer izvršilo 298 volitev. Izmej teh je pripalo vlad-nej stranki 171, zmernej opoziciji 50, skrajnej levici 61. Poleg pa je bilo voljenih 16 Srbov, Sasov in Rumuncev, ki ne pripadajo nobednej stranki. Izvoljen je zopet Srb Svetozar Mile-tić, a padel je dr. Polit. Na mnogih krajih so se pri volitvah dogajali škandali in pretepi, tako, da so morali vojaki miriti razvnete vo-lilce. Kakor z bojišča poroča se o ranjenih in ubitih.

mного prave volje manjka, ozbiljno računati mora, naš glas uže kaj velja v državnem zboru, kjer uže imamo lepo število svojih zastopni-kov in zagovornikov, mej tem ko so Slovaci, katerih je blizu trikrat toliko, sedaj brez vsega političnega življenja ter na ogerskem državnem zboru ne jednega zastopnika nij-majo. —

Srce mora boleti slovenskega rodoljuba, kedar razmotruje žalostno gospodarstveno in politično stanje svojega naroda, vendar tola-žijo ga uže lepi početki vspešnega zboljševanja ter upanje na lepšo bodočnost, v prekrasnih slovačkih pokrajinah pa še te tolažbe, tega upanja ne najde. Slovački narod je zdaj ka-kor prodana čreda, celo v magjarskih in ju-dovskih rokah; z njim ti njegovi neprijatelji svojevoljno ravnaajo, tako v gospodarstvenem kakor političnem oziru, in ta vrli, telesno in duševno krepki in daroviti slovački narod služi pohlevno, potrpljivo, vsepokorno.

Vnanje države.

V seji **angleške** spodnje zbornice 24. t. m. je bil vrlo zanimiv razgovor o orijent-nej politiki zdanje in prejšnje angleške vlade. Iz Gladstonovega govora, ki je brez-ozirno obsojal politiko prejšnje vlade, po-snemljemo naslednje stavke: „Moj nalog nij izreči tukaj svoje mnenje o francoskih naredbah v Tunisu; a če so te neredbe nevarne za javni mir ali če so prelomile narodnostno pravo, potem Anglija ne more zoper nje moževski protistirati, ker je dala slab vzgled z angleško-turško pogodbo. Postopanje Francije v Tunisu mora se obžalovati, a težko je trditi, da je Francija žalila mejnarodno pravo, zato, ker Francija nij nikdar priznala nadgospodstvo porte v Tunisu. Postopanje Francije v Tunisu ne more osupniti, če se pomisli, kako se je bila sklenila anglo-turška pogodba. S to po-godbo je Anglija izstopila iz evropskega kon-certa, katerega je prejšnja vlada zdobila a zdanja se trudila, da ga zopet vspostavi. Kaj bi bila rekla Anglija, ako bi bila Rusija skle-nila tajno pogodbo s Turčijo, vsled katere bi dobila Rusija v roke upravo mitilensko ali v Epiru? Angleško-turška pogodba je hotela oboljšati položenje armenskega naroda, — a še celo s tega stališča je bila le zmota. Prejš-nja vlada je smatrala to pogodbo sredstvom, s katerim naj bi se Turčija branila ruskega napada, a porta je smatrala to pogodbo kot zavrat krimske politike. Ako se rešenje črno-gorskega in grškega vprašanja zdanjej vladi nij popolnem posrečilo, zakaj nij prejšnja vlada, ki je bila na kontinentu na tako sploh dobrem glasu, rešila teh vprašanj v dveh letih. Zdanja vlada more si pa čestitati, da je nekoliko stor-ila v interesu pravice, svobode in bodočega svetovnega miru. —

Španska ustava ima neki član XI., ki nekatoličanom nedovoljuje javno opravljanje drugoverskih obredov. Vsled tega člana ustave se bode na Španskem le malo judov z Ru-skega naselilo. Vlada zato namerja prihodnjim kortežem predložiti spremembo tega člana.

Nad **Lipsko** se bode razglasilo obložno stave zato „ker se ondi organizuje socijalisti-ška stranka“.

Knez Bismark, ki je bolan, je poslal svo-jega sina mej agitatorje za prihodnje volitve v nemški „rajsttag“. Mlajši Bismark je govoril na nekem shodu berlinskih konservativ-cev in prav zbadljivo napadal naprednjaško stranko in nje vodje; tudi mladi Bismark ne more trpeti judov, to se je slišalo iz njego-vega govora, katerega je sklenil z besedami: „Proč z naprednjaštvom, proč z naprednjaškim tiranstvom!“

Dopisi.

Z Dunaja 26. junija. [Izv. dop.] (Slav-janski romarji na Dunaji.) V soboto 25. in danes v nedeljo 26. junija prihajali so od slavjanskih krajev romarji na treh železnica,

namreč na severnej, severno-zapadnej in držav-nej železnici. Prišlo je Poljakov iz Galicije, Šlezije, pruske Šlezije, z Poznanskega iz vshod-nje Rusije do 530; vodi jih lvojski duhovnik in pisatelj poljski Stojalovski; Čehov iz Češke, Moravske in Šlezije je nad 400 in sicer vodi romarje iz Češke višegradski prošt Štulc (češk pisatelj) in Moravec duhovnik Koželuha, Rusinov je blezu 100 pod vodstvom lvovskega nadškofa Sembratoviča. Tudi slovaških ro-marjev je znaten broj. Sestavlil se je v Beči poseben odbor, ki je sprejemal romarje na ko-lodvorih, dalje so češka in poljska društva pred-stavljala se došlim rojakom. V soboto je „slav-jansko pevsko društvo“ priredilo zabavo na čast došlim slavjanskim gostom. Navzočih bi'o je lepo število, največ duhovnikov. Vršile so se pesni in navdušeni govori. V nedeljo so imeli Poljaci v štefanskej, a Čehi in Slovaci v votiv-nej cerkvi službo božjo. Vse je občudovalo krasne slovanske noše in velike krepke postave; Tudi gospj. goscip in kmetskih žensk je dosta mej romarji. Ob 1/2 11. uri predstavili so se Poljaci in Rusini papeževemu poslancu kardi-nalu Vanutelliju. Velike dvorane v pape-ževega poslanca palači so komaj bile dovolj prostorne za ogromno število rimskih potnikov. Avdijenca je trajala dobre 3/4 ure. Ženske in kmetje so poklekovali pred papeževim poslancem ter mu poljubovali roki, obleko in nogi. Nijsem še videl bolj ponižnega in pobožnega ljudstva nego so Poljaci. Kamor so prihajali v cerkev, poklekovali so ter poljubovali cerkvena tla. Pa-pežev poslanec bil je zelo ganen, ko je videl, kako čast mu skazuje ljudstvo. Mej poljskimi kmeticami videl sem žensko, ki je bila bosa ter v prav priprostej obleki. Ko sem vprašal, je-li žena toliko revna, da niti črevljev nema, odgovorilo se mi je, da je ta bosa kmetica žena bogatega, nad 50 tisoč premogočega kmeta iz ruske Poljske, ter da samo radi pobožnosti bosa potuje v Rim. Mej potnici zastopani so vsi stanovi: s Poznanskega n. pr. je 30 polj-skih plemičev, 40 duhovnov, nad 40 kmetov in mestjanov. Posebno so zanimale narodne noše Huculov, kmetov izpod Tatire, Krakovčanov, kmetov iz Pruske itd.

Popoludne je ob dveh na južnem kolo-dvoru vse mrgolelo romarjev. Bilo jih je nad 1000. Došlo je tudi več deputacij, mej njimi deputacija „Slovenije“, ki se je predstavila vodjama čeških romarjev in poljskih. Prošt Štulc sprejel je zelo lepo deputacijo sloven-skih akademikov in poslovivši se vsacega člana objel in poljubil. Solze igrale so znamenitemu

Bodimo mi Slovenci Bogu hvaležni, da nikoli svojega plemstva imeli nijsmo, da smo barem tako ostali še pravoslavnsk demokra-tičen narod, drugače bi se nam zdaj pač tako godilo kakor Slovakom, kateri so imeli mnogo-brojno svoje plemstvo. Plemstvo, kakoršne vrste koli bi bilo, le redko kedaj in malo kje se briga za narod, za narodne interese in po-trebe; narod mu je po največje le čreda, ka-tero striči in za svoje sebične svrhe potreblja-vati želi: tako je ravnalo in tako ravna vse slovačko plemstvo. Plemstvo se vselej pridru-žuje onej strani, od katere dobiva večjo sijaj-nost in s katero laglje gospoduje: tako je storilo slovačko plemstvo, združilo se je z madjarskim, za prazno, gizdavo sijajnost in go-spodarstvo, pomadjarilo sebe, ter prodalo v novo sužnost magjarstvu in judovstvu svoj narod, za katerega nikoli nikakoršne brige nij imelo, ako ne, da ga goli. Sicer pa slovačko plem-stvo za svojo izdajstvo uže zaslužno kazen

plačuje: v madjarskeji gizdavosti ubožuje, pro-pada in gine od dne do dne bolj in bolj, a na njegovih posestvih in gradičih, na katere so ga mnogostoletni in dragi spomini vezali, se zdaj šopiri vse razruševajoče judovstvo.

V obče pa je ob vsem novjšem slova-čkem političnem gibanji velika bojazljivost, nikjer nij videti one trdne, brezobzirne volje, katera je za političen boj neobhodno potrebna, Slovaci argumentujejo za svojo pravično stvar z argumenti zakonite in naravne pravice, čed-nosti in poštenja, akopram bi videti mogli in morali, da v dosego političnih narodnih svrh, se ne gleda ni na zakonito pravico, ni na v nebo vpijočo krivico temveč jedino le na silo, na moč. Ako Slovaci svojim narodnim in poli-tičnim protivnikom se s silo ne ustavljajo, ničesa ne zadobijo, a morejo se s silo ustavljati, ako se bolje organizujejo, svojo pohlevnost in bo-jazljivost popustijo ter se sebičnih vetrnjakov svojih rešijo.

Dr. Ahasverus.

osivemu českemu domoljubi v očeh. Poljak Stojalovski poudarjal je v svojem odgovoru vzburjeno slavjansko zavest. Mej romarji so tudi državni poslanci Skopalik v hanačkej narodnej noši, Golda, Ručka, Chelmecki. Mej Čehi in Poljaci je mnogo cerkvenih dostojanstvenikov, mej Rusini jeden nadškof in jeden škof, a inteligencija prevladuje mej češkimi potniki. Poljaci imajo seboj cele zabojne knjige, ki jih bodo razdeljevali na Cirilov in Metodov praznik v Rimu. Čehi so na kolodvoru razdeljevali pesni na čast sv. Cirilu in Motodu, sv. Vavilavu in staroslovensko: „Hospodine, ulituj nas!“

Iz koprškega okraja 27. junija. [Izvir. dopis.] (Nadaljno izobraževanje slovenskih ljudskih učiteljev v tem okraju.) Nadaljno izobraževanje je potrebno vsakemu človeku, osobito pa nam učiteljem, sicer: „kdor ne napreduje, ta nazaduje“.

Spoznavši to resnico, skovali so nam celo postave, vsled katerih naj bi se učitelji nadalje izobraževali. Tako n. pr. imamo postavno od 14. maja 1869 l. po § 44 v Kopro učiteljsko knjižnico, katero vzdržujejo se svojo bogme boro plačo večinoma slovenski učitelji. Ta šteje, kakor nam izpisek, „opere slave“, svedoči: dva Janežičeva „Cvetnika“, „Telegrafijo“ od Šubica, „Olikanega Slovenca“ itd.; in ako, ne vem koliko časa, šteješ, in potem še enkrat šteti začneš, ne našteješ više nego do številke 24. Tedaj 24 zvezkov slovenskih knjig ima naša okrajna učiteljska knjižnica v Kopro; in še te so v italijanskih rokah, tako da, ako se hočeš iz „Olikanega Slovenca“ kaj naučiti, moraš laški znati, če ne: „pa se nauči, predno knjigo udobiš.“

§ 45. omenjene postave pravi, da bi morali tudi v koprškem okraju najmanj enkrat na leto učiteljsko konferenco imeti. Kateremu učitelju ni znano, kolike važnosti so take konference? A vendar, ako vprašaš tu jednega ali drugega učitelja o takem shodu, te bo prav neizrečeno debelo gledal, rekoč: ne vem, ali je uže kateri bil od leta 1869 ali ne!

V družih krajih n. pr. na Goriškem, Kranjskem, Štajarskem, shajajo se učitelji tudi v krajnih konferencah; takih in tako koristnih shodov pa tu še po imenu ne poznamo.

Take in jednake so tudi druge razmere (katerere mislim opriliki svetu odkriti) gledé naše ljudske šole v tem okraju. Ako pri katerem gospodu kaj povprašaš, odgovori ti: „ne kaj tvoji viši delajo, nego gledaj, da ti svojo dolžnost spolnjuješ!“ In res, ako je uže tako hudo, izobražujmo se sami nadalje s tem, da si med soboj knjige posojamo ter jih pridno prebiramo; čast. duhovščina in gg. profesorji v Kopro nam v tem tudi prav radi na pomoč pritekó.

Bog daj, da bi se uže pred tremi meseci namestništvu predložena društvena pravila vrnila. Učitelji bi se uže radi v svojih zborovanjih nadalje izobraževali. Oklenimo se kakega pedagogično-didaktnega lista, ali „Učit. tovariša“ v Ljubljani ali „Popotnika“ v Celji! Tako utegnemo vsaj nekoliko svoje nalogi gledé nadaljnega izobraževanja, zadostiti in marsikatero neprijetno očitjanje od sebe odvrniti.

Iz Št. Petra na Notranjskem 27. junija. [Izv. dop.] (Za naše pravice!) Nekdo poroča v nemškem ljubljanskem dnevniku od 18. t. m. iz Bistrice, da se je od mestnega zastopa tržaškega poslana komisija uže z vsakim posameznim posestnikom mlinov ob Reki o prodaji te vode posvetovala in stvar obravnavala, ter zraven tega omenja, da gledé prodaje vode Reke nij nobenih nasprotnikov. Pa tukaj je

treba opomniti, da do vode Reke nijmajo le mlinarji pravico, temveč ima uže staro pravico do nje vsa gornja in dolnja Pivka. Pomisliti je, da tukaj v suhem poletju nijmamo stanovitne vode od Postojne do vode Reke, katera pa v suhem letu tako majhna postane, da komaj potrebam tukajšnjega okraja zadostuje. Zato mi Pivčanje od pravice do imenovane vode nikakor odstopiti ne moremo in ne smemo. Mlinarji le svojo pravico do vode lahko prodadé, naše pravice do nje pa nikakor prodati ne damo. Zatorej pa tudi v imenu cele glavne županije v Št. Petru resno ugovarjam prodajanju vode Reke. Odločeni smo v tej zadevi tudi na vrata pravice potrkati, ako bo trebalo. Dokler nas tržaški gospodje ne nauče iz žita kruh peči in iz koruze močnik in polento kuhati, tako dolgo bomo vedno nasprotniki imenovane kupčije. Opozorujem pa s tem dopisom tudi druge sosedne županije, da naj se možato postavijo zoper prodajanje vode Reke in jih pozivljem, naj ne odstopijo od pravic do imenovane vode.

Ivan Špilar.

Izpod Nanosa 26. junija. [Izv. dop.] (Županstvo na Colu.) „Tribüne“, katerej se iz Vipave piše, da na Colu nehče nihče županstva prevzeti, pravi: „Ein Königreich — für einen Bürgermeister“. Gotovo jih je mnogo, ki se temu čudijo, da se ravno na Colu ta čast tako prezira, da, celó zametuje, dočim se po mnogih družih občinah nekateri ponuja, pa še tako rekoč sili. Kdor pa zdanje razmere naših občin, posebno nekaterih, količkaj, če tudi površno, pregleda in potem občinski zakonik v roke vzame, ter ga prečita, ta bode nehote takoj pripoznal, da značajnemu, poštenomislemu možu je ta častni posel silno težaven. Pravice in veljave ima župan le premalo, za to pa opravila čez glavo, ako svoj posel vestno opravljati hoče. Se ve da, veliko je taci županov, kojim je le na časti in pa morda tudi na koristih ležeče, katere si sebično pridobiti mislijo. Taki se županstva ne branijo, pač pa nasprotno. Tem možem občinski zakoni in županove dolžnosti še znane nijso, pa se tudi ne brigajo zanje. —

O tej stvari treba bode še več govoriti, ali zdaj nij še ugodni čas, kasneje zna biti, da bode kazalo razpravljati jo. H.

Iz Strasolda 26. junija. [Izv. dop.] (Otrovana obitelj.) Sinoči kuhala je soproga tukajšnjega mlinarja F. v bakrenem kotlu morske ribe, po laškem imenu „Paser“, ne misleča, da je morda to zaduja večerja, katero napravi svojej obitelji. Nesnaga je sploh pri tukajšnjih ljudeh doma in tako je tudi ta gospodinja brž ko ne pozabila osnažiti kotel, predno ga je pristavila. Ko so bile ribe uže skuhanne pustila, jih je ta neprevidna kuharica še toliko časa pri ognji, da je bila gotova še polenta. Družina sede krog mize in jame veselo obirati od bakra ostrupljene ribe, ki so bile uže po vrhu zelenkaste. Otroci so takoj po večerji začeli stokati, da jim je v trebuhu slabo, vendar se nobeden za nje nij zmenil dosti. Čez kake pol ure hlapec toži, da ga v želodci peče in kakih pet minut potem bilo je uže trinajst bolnikov v hiši. Kotel nij bil snažen; jesih, katerega je gospodinja na ribe vlila stopil je zelenico na bakru in tako ostrupil trinajst osob, od katerih je uže jedna umrla, jedna umira in najmanj jih strašansko trpi. Tako je neprevidna gospodinja unesrečila svojo obitelj in sama svoje pahnila v prezgodni grob.

Domače stvari.

— (V listku) smo danes začeli priobčevati dopise, ki nam jih bode pod imenom dr. Ahasverus dobroznani pisatelj pošiljal s potovanja, katero utegne trajati nad dva meseca in obsegati znamenit del Evrope.

— (G. vitez Schöppel) c. kr. titul. dvorni svétnik, kranjske zemljiške odveze voditelj, ki služi uže čez 42 let, pojde, kakor slišimo, v pokoj in se preseli na Dunaj.

— (Umrli je) predvčeranjim ob 1/2 6. uri zjutraj v 57. letu svoje dōbe gosp. Emanuel Tomšič, posestnik in bivši župan v Trebnjem na Dolenjskem. Pokojni je bil ves čas svojega življenja vrl narodnjak; pisal je v prejšnjih letih mnogo v „Novice“ in „Danico“. Posebno v „Novicah“ se nahaja precejšnje število njegovih pesniških proizvodov. Danes ob 8. uri so izročili rajnikovo truplo materi zemlji. Naj v miru počiva!

— (Peče.) Na sv. Petra in Pavla praznik opazili smo z velikim veseljem, da se je lepa narodna noša zopet priljubila našemu ženstvu; kajti v izredno mnozem številu odlikovale so se naše vrle Slovenke s krasno pečo na glavi. V resnici, jako lepo jim to pristojna, to je lep kinč našega ženstva. Ne znajo se pa tudi povsodi tako okusno opraviti, kakor je to uže prirojeno našim zalim Kranjicam.

— (Slovanske romarje v Rim) povsodi z veliko navdušenostjo pozdravljajo. Ustavovercem pa to potovanje nij prav nič po godu, nego zopet povod, da se jeze pené in skušajo ves svet naščuvati zoper „slavische Ungeheuer“.

— (V Trstu) je slovanske romarje sprejelo „politično društvo Edinost.“ Na večer je bila pri „Zelenem hribu“ skupna večerja z godbo in petjem.

— (Gutenbergovo slavlje) obhajalo bode letos tukajšnje „tiskarsko društvo“ z izletom na Bled v nedeljo dne 3. julija ob 7. uri zjutraj po železnici.

— (Iz Novegamesta.) V nedeljo dne 3. julija napravi narodna čitalnica novomeška izlet v Šmarjetske toplice in uljudno vabi vse domoljube da se udeleže tega izleta.

— (Goriška čitalnica se svojo podružnico) bode, kakor poroča „Soča“ obhajala praznik slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda dne 3. julija t. l. takó-le: Udje se zbero zjutraj ob 9. uri v čitalničnih prostorih ter otido z društveno zastavo na Kostanjevico k slovesnej sv. maši, pri katerej se bode pela maša, ki jo je složil o. Peter Knežević, dopolnil pa g. Kuhač. Popoldne ob 3. uri bode izlet iz čitalničnih prostorov v Solkan, kjer se bode vršila domača zabava z narodnim petjem. Omenjeno mašo je složil imenovani dalmatinski frančiškan l. 1725. G. Kuhač jej je pridal dve slovenski pesni. Jedno teh je baje složil in uglasbil sv. Ciril okolo l. 860, druga pa je delo sv. Adalberta okolo l. 995. Prva ima sedaj staroslovenski, druga pa staropoljski tekst. Poleg je še pesen: „V slavo sv. apostolov Cirila in Metoda“, zložil Medo Pučič, uglasbil opat Liszt.

— (Akademično društvo „Slovenija“) na Dunaji ima jutri zadnjo sejo v tem poluleti. Dnevni red: 1. Prečita se zapisnik. 2. Poročilo odborovo. 3. Ciril in Metod, prva narodna buditelja, čita g. Štritof. 4. Slučajnosti. Lokal: Schmeikals Restauration, I. Canovagasse 4, Tegetthoffsaal. Začetek ob 1/2 9 zvečer. K tej seji uljudno vabi ude in prijatelje društvu odbor.

Razne vesti.

* († Jules Armand Stanislaw Dufaure.) V Parizu je umrl 27. t. m. Dufaure, mož, čegar življenje je tesno združeno z zdanjo francosko republiko. Rodil se je 4. septembra 1798 v Soujonu, postal odvetnik in je bil 1834 l. voljen v zbornico. Po februarjski revoluciji se je pridružil republiki, a je pripadal zmirom k zmernej stranki. Pod Louis Napoleon predsedstvom je bil Dufaure notranji minister, a je takoj izstopil iz kabineta, ko je videl, kaj da Napoleon namerja. Minister je bil on še pod Thiersom in Buffetom in dvakrat ministerski predsednik, zadnjikrat do januarja 1879. l. O najhujših časih, posebno po Mac Mahonom, parlamentnem državem prevratu od 16. maja je bil Dufaure zmirom najstrastnejši zagovornik republike.

* (Cel železničen vlak) se je v Mehiki blizu Kuratle prevrnil z mosta v reko San Antonio. Utonilo je neki okolo 200 ljudi, večinoma vojakov, mnogo pa je rajenih.

* (Grozovita ženska.) Nagypataška rumunska kmetica Floare Vityir živel je več let jako prijateljski s kmetiskim sinom Szmuczm. Kmetica, omožena sicer a ločena od svojega moža, podjarmila si je ljubca popolnem in še celo potem, ko so roditelji Scimuczevi tega oženili z mlado in bogato deklico, še celo potem Vityir ni pustila od njega. Kmalu ga je tako daleč privela, da je mladi mož zamarjal svojo ženko, tako, da se je ta k roditeljem povrnila. Ti so jo sicer pregovorili, da je šla zopet k možu, a to je bil ravno vzrok strašnega zločina. Vityir se je dogovorila s svojim ljubčekom, da bosta tega ženo ubila. Ko se je šla mlada ženka s svojim možem izprehajati, napade jo Vityir od zadenj, a Szmucz jej je pomagal. Udušila sta jo in vrgla v bližnjo Körös-reko. Vrgli so oba v ječo, a mej preiskavanjem je umrl Szmucz, Vityir pa je obsojena na 15 let v posilno delavnico.

IX. izkaz o darilih za Jurčičev spomenik.

Do sedaj je bilo nabranega . 915 gld. 90 kr. jedna srečka ljubljanskega posojila in jeden c. kr. cekin.

Temu so dodali sledeči domo-			
ljubi v Kranji:			
Bogataj J.	1	"	50
Cof Ivan	1	"	"
Detela Oton	5	"	"
Franke Ivan	1	"	50
Gogala Fran	1	"	"
Gogala Ivan	2	"	"
Gospodičina Golob Ančka.	1	"	"
Götl M.	3	"	"
Hribar R.	1	"	"
Karlin Davorin	5	"	"
Gospodičina Killer A.	1	"	"
Krišper Rajko	3	"	"
Kummer Ferd.	1	"	"
Lampe Ivan	1	"	"
Dr. Leščnik	2	"	"
Lindtner A.	1	"	"
Gospa Majdič Ivana	2	"	"
Majdič Vinko	10	"	"
Gospodičina M. B.	1	"	"
M. J.	1	"	"
Mataje Ljudevit.	1	"	"
Mayr Peter	2	"	"
N. D.	1	"	"
Neimenovan	2	"	"
"	1	"	"
"	1	"	"
Omersa Fran.	6	"	50
Pavšlar Toma	2	"	"
Pezdič Ivan	2	"	"
Pipan Fran	3	"	"
Pivec N.	1	"	"
Gospodičina Podrekar A.	1	"	"
" Podrekar M.	1	"	"
Pirc Matej	5	"	"
Pollak Josip	1	"	"
Gospodičina Preširen Amalija.	2	"	"
" Prevec Gusta	1	"	50
" Prevec Ivana	1	"	50
Prevec Valentin.	1	"	"
Pučnik K.	1	"	"
Rakovec Ivan	2	"	"
Režek Jurij	1	"	"
Sajovic Ferko	5	"	"
Skaberne Fran	3	"	"
Stupar Fel.	1	"	"
Dr. Šavnik Edvard	5	"	"
Šavnik Karol.	5	"	"
Škerlj Ivan	3	"	"
Traven Josip	3	"	"
Trebar Andrej	1	"	"
Kranjske domorodkinje	8	"	"

Skupaj . 1032 gld. 40 kr. jedna srečka ljubljanskega posojila in jeden c. kr. cekin.

Izdatelj in urednik Makso Armič.

Dunajska borza 30. junija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77	gld.	20	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78	"	"	"
Zlata renta	93	"	70	"
1860 drž. posojilo	132	"	75	"
Akcije narodne banke	835	"	"	"
Kreditne akcije	356	"	"	"
London	116	"	90	"
Srebro	"	"	"	"
Napol	9	"	27	"
C. kr. cekini	5	"	51	"
Državne ma. ke	57	"	"	"

Gostilna

z vrtom in kegljiščem

se odda v najem od sv. Mihela naprej. Kje? pové opravištvu „Slovenskega Naroda“. (372—3)

Delavke

za šivane čipke in umetno vezeno dobo do dela, če se želi, strogo tajno. — Stolni trg 8, I. nadstropje. (375—2)

Kupi se

več tisoč 2 1/2 in 3/4 palcev debelih

topolovih ali lipovih desk

od frišnega ali posušenega lesa v povolnej dolgoti in širokosti, bodi si loco Ljubljana ali na kakem drugem kolodvoru na Kranjskem. — Oferti naj se pošiljajo opravištvu „Slov. Naroda“. (380—2)

NAJBOLJŠI
PAPIR ZA CIGARETE
JE
LE HOUBLON
FRANZOSKI IZDELEK.
!! SVARI SE !!
PRED PONAREJEVANJEM.

Ta papir je pravi samo tedaj, ako ima vsak list znamenje **LE HOUBLON** in vsak karton spodaj stoječe varstveno znamenje in signaturo.

Cawley & Henry
Propriété du Brevet.
CAWLEY et HENRY, jedini fabrikantje PARIS.

(153—7)

V najem se dajo

od sv. Mihela naprej v Spodnji Šiški št. 9 prilično tri sobe s kuhinjo, šrambo, vrtom in kletom, pripravne za gostilno ali pa za stanovanje. Odda in pojasnila daje posestnica v istej hiši. (381—1)

Marijinceljske kapljice za želodec,

nepresežno izvrstno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper ne-slast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnjenost, kislota podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodeca), zoper krč v želodci, preobloženje želodca z jedjo ali pijačo, črve, oper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Glavna zaloga:

Lekar C. Brady, Kremsier, Moravsko. Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Frave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli; lekarna Jos. Bergmann. V Postojni: Anton Leban. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo. Celje: lekar J. Kupferschmid; Kranj: lekar Drag. Šavnik; Kamnik: lekar Josip Močnik.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečatena z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljenno varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučajji takoj naznajo, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—46)

Novejša sodba zdravniških avtoritet o

FRANZ JOSEF' BITTERQUELLE,

(Fran Josipova grenka voda).

priznana najboljšej od vsake druge grenke vode.

Prof. dr. Alojzij Valenta, vodja deželnega zavoda za bolne, norišnice in porodišnice v Ljubljani:

„Fran Josipova grenka voda obnese se, povžita od 150—200 gramov, kot prijetno in ne prehitro razpuščajoče sredstvo. Razen tega ima pred drugimi rudniškimi vodami, ki so za čiščenje čreves, še to prednost, da to svrhu doseže lahko in se bolnik ne čuti neprijetno. V Ljubljani, 1. junija 1880.“

Prof. dr. A. Breisky, Praga: „Fran Josipova grenka voda zavzima vsled sigurnosti svojega uplivanja, ako se jo po malem tudi dolgo časa použiva, odlično mesto med drugimi grenkimi vodami. Praga, 19. avgusta 1879.“

Štabni nadzdravnik dr. Ferd. Haueisen, Ljubljana: „Uže čestokrat omenjene prednosti te vode so se dobro obnesle tudi pri rabljenji v oddelkih. C. kr. vojaška bolnica, 7. aprila 1879.“

C. kr. vodja bolnice dr. Lorinser, Dunaj: „Pozornost vzbuja Fran Josipova grenka voda s tem, ker ima prijetno lastnost, da gotovo upliva, tudi če se jo zauživa samo malo, in ne dela nič nadležnosti. Dunaj, 1877.“

C. kr. občna bolnica, Dunaj: V. med. odd. Prof. dr. Drasche. — „Izvrstni uspehi so se dosegli pri prehlajenji v želodci in črevesu, bolezni na pljučah, zapetji, neslasti do jedi, pri vredi, zlatej žili in ženskih boleznih. Dunaj, 1878.“

Prodaje: Peter Lassnik, J. Luckmann in lekarni Viljem Mayr in G. Piccoli v Ljubljani,

ter vse lekarnice in zaloge rudniških voda. Opise te vode itd. pošilja zastoj razpošiljevalno vodstvo v Budapešti.

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.